

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра физиологии человека и животных

МАНУЙЛОВА
Наталья Ивановна

ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ СОСТОЯНИЯ ОРГАНОВ И
ТКАНЕЙ ПОЛОСТИ РТА У ЧЕЛОВЕКА

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат биологических наук,
доцент К.М. Люзина

Допущена к защите

«__» _____ 2017 г.

Зав. кафедрой физиологии человека и животных

Доктор биологических наук., профессор
_____ Чумак А.Г

Минск, 2017

РЕФЕРАТ

Данная дипломная работа включает 53 страницы, содержит 20 рисунков и 11 таблиц. При написании работы использовано 72 источника литературы. Ключевые слова: сахарный диабет, зубочелюстная система, осложнения в полости рта, стоматологические индексы, кариес, пародонтит. Данная дипломная работа выполнена на базе Учреждения Здравоохранения «2-ая центральная районная поликлиника, Фрунзенского района г. Минска», стоматологическое отделение. Цель работы: проанализировать физиологические особенности состояния органов и тканей полости рта у пациентов с сахарным диабетом. Задачи: охарактеризовать стоматологический статус пациента, установить характер и степень физиологических отклонений со стороны органов и тканей полости рта при сахарном диабете, изучить морфологические особенности слизистой оболочка полости рта. В работе установлено, что у больных диабетом, в связи с повышенным уровнем глюкозы в крови и нарушением кровообращения в мягких тканях, появляется ощущение сухости во рту, уменьшение слюновыделения, активно растет количество патогенных микроорганизмов. Присутствуют и изменения в структуре эмали зубов, что является причиной повышенного уровня кариеса. У пациентов прослеживается значительное ослабление защитных свойств организма, в связи с этим, увеличивается риск подверженности инфекциям. Эти инфекции вызывают серьезные заболевания полости рта, такие, как гингивит, пародонтит, пародонтоз. При сахарном диабете нарушается морфофункциональное состояние слизистой оболочки полости рта, что выражено у больных с сахарным диабетом 2 типа, а также на ранних этапах заболевания (до 5 лет) или при его длительном течении (более 10 лет). Функциональные изменения преобладают при сахарном диабете 1 типа. Ранняя диагностика заболеваний ротовой полости и своевременное их лечение играют решающую роль в сохранении зубов. Именно поэтому, больной диабетом должен посещать стоматолога также часто, как эндокринолога.

РЭФЕРАТ

Дадзеная дыпломная праца ўключае 53 старонкі, змяшчае 20 малюнкаў і 11 табліц. Пры напісанні працы выкарыстана 72 крыніцы літаратуры. Ключавыя словы: цукровы дыябет, зубачалюстная сістэма, ўскладненні ў паражніны рота, стаматалагічныя індэксы, карыес, парадантыт. Дадзеная дыпломная праца выканана на базе Установы Аховы здароўя «2-я цэнтральная раённая паліклініка, Фрунзенскага раёна г. Мінска», стаматалагічнае аддзяленне. Мэта працы: прааналізаваць фізіялагічныя асаблівасці стану органаў і тканін паражніны рота ў пацыентаў з цукровым дыябетам. Задачы: ахарактарызаваць стаматалагічны статус пацыента, усталяваць характар і ступень фізіялагічных адхіленняў з боку органаў і тканін паражніны рота пры цукровым дыябеце, вывучыць марфалагічныя асаблівасці слізистой абалонкі паражніны рота. У працы ўсталявана, што ў хворых дыябетам, у сувязі з павышаным узроўнем глюкозы ў крыві і парушэннем кровазвароту ў мяккіх тканінах, з'яўляецца адчуванне сухасці ў роце, памяншэнне слюны, актыўна расце колькасць патагенных мікраарганізмаў. Прысутнічаюць і змены ў структуры эмалі зубоў, што з'яўляецца прычынай павышанага ўзроўню карыесу. У пацыентаў прасочваецца значнае паслабленне ахоўных уласцівасцяў арганізма, у сувязі з гэтым, павялічваецца рызыка схільнасці інфекцый. Гэтыя інфекцыі выклікаюць сур'ёзныя захворванні паражніны рота, такія, як гінгівіт, парадантыт, парадантоз. Пры цукровым дыябеце парушаецца морфафункцыянальны стан слізистой абалонкі паражніны рота, што выражаецца у хворых з цукровым дыябетам 2 тыпу, а таксама на ранніх этапах захворвання (да 5 гадоў) або пры яго працяглай плыні (больш за 10 гадоў). Функцыянальныя змены пераважаюць пры цукровым дыябеце 1 тыпу. Ранняя дыягностыка захворванняў ротавай паражніны і своєчасовае іх лячэнне гуляюць вырашальную ролю ў захаванні зубоў. Менавіта таму, хворы дыябетам павінен наведваць стаматолага такжа часта, як эндакрынолага.

ESSAY

This thesis includes 54 pages, contains 20 figures and 11 tables. At the writing of the work 72 sources of literature were used. Key words: diabetes mellitus, dentoalveolar system, complications in the oral cavity, dental indices, dental caries, periodontitis. This diploma work was carried out on the basis of the Health Care Institution "2nd Central District Polyclinic, Frunzensky District, Minsk", dental department. Objective: to analyze the physiological features of the state of organs and tissues of the oral cavity in patients with diabetes mellitus. Objectives: to characterize the patient's dental status, to establish the nature and degree of physiological abnormalities in the organs and tissues of the oral cavity in diabetes mellitus, to study the morphological features of the oral mucosa. In the work it is established that in patients with diabetes, in connection with an increased level of glucose in the blood and a violation of blood circulation in soft tissues, there is a feeling of dryness in the mouth, a decrease in salivation, and the number of pathogenic microorganisms is actively growing. There are also changes in the structure of the enamel of the teeth, which is the reason for the increased caries level. In patients, a significant weakening of the protective properties of the body can be traced, in connection with this, the risk of exposure to infections increases. These infections cause serious diseases of the oral cavity, such as gingivitis, periodontitis, periodontitis. Diabetes mellitus disrupts the morphofunctional state of the oral mucosa, which is expressed in patients with type 2 diabetes mellitus, as well as in the early stages of the disease (up to 5 years) or in its long flow (more than 10 years). Functional changes prevail in type 1 diabetes mellitus. Early diagnosis of oral diseases and timely treatment of them play a decisive role in maintaining the teeth. That is why, a diabetic patient must visit the dentist also often, as an endocrinologist.